

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۳/۱۰/۲۹

شماره چاپ ۱۳۱۷

شماره ثبت ۵۴۲

یک شوری

لایحه بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث

کمیسیونهای ارجاعی

اقتصادی

اصلی:

اجتماعی - امنیت ملی و سیاست خارجی - بهداشت
و درمان - شوراها و امور داخلی کشور - صنایع و
معادن - عمران - قضائی و حقوقی

فرعی:

سوابق به دلیل حجیم بودن به صورت جداگانه چاپ می گردد.

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

شماره: ۵۰۵۱۱/۱۱۴۱۸۵

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۱

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث که بنابه پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی در جلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۲۵ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسن روحانی

رئیس جمهور

مقدمه (دلایل توجیهی):

نظر به اینکه دوره اجرای آزمایشی قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث - مصوب ۱۳۸۷ - در پایان سال ۱۳۹۳ خاتمه می‌یابد و با عنایت به تجربیات حاصل از اجرای آزمایشی قانون مذکور و برخی تحولات بین‌المللی، لایحه زیر طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

عنوان لایحه:

بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث

ماده ۱- کلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی دارنده وسایل نقلیه موتوری زمینی و ریلی، مکلفند وسایل نقلیه مذکور را در قبال خسارت بدنی و مالی که در اثر حوادث وسایل نقلیه مزبور و یا یدک و تریلر متصل به آنها و یا محمولات آنها به اشخاص ثالث وارد می‌شود حداقل به مقدار مندرج در ماده (۴) این قانون نزد یکی از شرکتهای بیمه که مجوز فعالیت در این رشته را از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران داشته باشد، بیمه نمایند.

تبصره ۱- دارنده از نظر این قانون اعم از مالک و یا متصرف وسیله نقلیه است و هر کدام که بیمه‌نامه موضوع این ماده را تحصیل نماید تکلیف از دیگری ساقط می‌شود.

تبصره ۲- مسؤولیت دارنده وسیله نقلیه مانع از مسؤولیت شخصی که حادثه منسوب به فعل یا ترک فعل او است، نمی‌باشد. در هر حال خسارت وارده از محل بیمه‌نامه وسیله نقلیه مسبب حادثه پرداخت می‌گردد.

تبصره ۳- منظور از خسارت بدنی، هر نوع دیه یا ارش ناشی از صدمه، شکستگی، نقص عضو، از کارافتادگی (جزئی یا کلی - موقت یا دائم) یا دیه فوت شخص ثالث به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون است. هزینه معالجه نیز چنانچه مشمول قانون دیگری نباشد، جز تعهدات بیمه موضوع این قانون خواهد بود.

تبصره ۴- منظور از خسارت مالی، زیان‌هایی می‌باشد که به سبب حوادث مشمول بیمه موضوع این قانون به اموال شخص ثالث وارد شود.

تبصره ۵- منظور از حوادث مذکور در این قانون، هرگونه سانحه ناشی از وسایل نقلیه موضوع این ماده و یا یدک و تریلر متصل به آنها و یا محمولات آنها از قبیل تصادم، تصادف، سقوط، واژگونی، آتش‌سوزی و یا انفجار می‌باشد.

تبصره ۶- منظور از شخص ثالث، هر شخصی است که به سبب حوادث موضوع این قانون دچار زیان‌های بدنی و یا مالی شود به استثنای راننده مسبب حادثه. دارنده مکلف است برای پوشش خسارت‌های بدنی وارده به راننده مسبب حادثه، حداقل به میزان مندرج در ماده (۴) این قانون بیمه حوادث اخذ نماید. ضوابط مربوط به این بیمه‌نامه به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای عالی بیمه خواهد رسید.

ماده ۲- شرکتهای بیمه مکلفند طبق مقررات این قانون و آیین‌نامه‌های مربوط به آن، با دارندگان وسایل نقلیه موضوع ماده (۱) این قانون قرارداد بیمه منعقد نمایند.

ماده ۳- از تاریخ انتقال وسیله نقلیه کلیه تعهدات ناشی از قرارداد بیمه موضوع این قانون به منتقل‌آلیه وسیله نقلیه منتقل می‌شود و انتقال‌گیرنده تا پایان مدت قرارداد بیمه، بیمه‌گذار محسوب خواهد شد.

ماده ۴- حداقل مبلغ بیمه موضوع این قانون در بخش خسارت بدنی معادل حداقل ریالی دیه یک مرد مسلمان در ماههای حرام و در بخش خسارت مالی معادل حداقل دو و نیم (۲/۵٪) درصد تعهدات بدنی خواهد بود. بیمه‌گذار می‌تواند برای جبران خسارت‌های بدنی و مالی بیش از حداقل مزبور، بیمه اختیاری تحصیل نماید. چنانچه در مدت بیمه‌نامه، حداقل ریالی دیه افزایش یابد، بیمه‌گذار مکلف است بلافاصله نسبت به اخذ الحاقیه افزایش مبلغ بیمه‌نامه با پرداخت حق بیمه مربوط اقدام نماید.

تبصره ۱- در صورتی که در یک حادثه، مسؤول آن به پرداخت بیش از یک دیه به هر یک از زیان‌دیدگان محکوم شود، بیمه‌گر موظف به پرداخت تمامی دیه‌های متعلقه خواهد بود.

تبصره ۲- بیمه‌گر موظف است در ایفای تعهدات مندرج در این قانون خسارت وارده به زیان‌دیدگان را بدون لحاظ جنسیت و مذهب تا سقف تعهدات بیمه‌نامه پرداخت نماید. مبلغ مازاد بر دیه تعیین شده از سوی محاکم قضائی، به عنوان بیمه حوادث محسوب می‌گردد.

تبصره ۳- درج هرگونه شرط در بیمه‌نامه که مزایای کمتر از حداقل‌های مندرج در این قانون مقرر نماید، باطل و بلااثر است. بطلان شرط، سبب بطلان بیمه‌نامه نمی‌شود.

تبصره ۴- تعهد ریالی بیمه‌گر در قبال تعداد زیان‌دیدگان خارج از وسیله نقلیه مقصر حادثه نامحدود و در مورد زیان‌دیدگان داخل وسیله نقلیه مقصر حادثه، برابر است با حاصلضرب ظرفیت مجاز وسیله نقلیه در سقف تعهدات بدنی بیمه‌نامه (اعم از اجباری و اختیاری) به ازای هر نفر با رعایت تبصره (۱) این ماده.

در مواردی که به علت عدم رعایت ظرفیت مجاز وسیله نقلیه، خسارت بدنی زیان دیدگان داخل وسیله نقلیه مقصر حادثه بیش از سقف مذکور باشد مبلغ خسارت مورد تعهد بیمه گر به نسبت خسارت وارده به هریک از زیان دیدگان بین آنان تسهیم می گردد و مابه التفاوت خسارت بدنی هریک از زیان دیدگان توسط صندوق تأمین خسارت های بدنی وفق مقررات مربوط پرداخت خواهد شد.

میزان ظرفیت مجاز وسایل نقلیه با توجه به نوع و کاربری آنها به موجب آیین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت کشور با همکاری وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و راه و شهرسازی و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ظرف سه ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۵- بیمه گر ملزم به جبران خسارت های وارد شده به اشخاص ثالث تا حد مذکور در بیمه نامه خواهد بود. در حوادث رانندگی منجر به جرح یا فوت که به استناد گزارش کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه علت اصلی وقوع تصادف یکی از تخلفات رانندگی حادثه ساز باشد بیمه گر موظف است خسارت زیان دیده را بدون هیچ شرطی پرداخت نماید و پس از آن می تواند جهت بازیافت یک درصد از خسارت های بدنی و دو درصد از خسارتهای مالی پرداخت شده به مسبب حادثه مراجعه نماید. در صورتی که به موجب گزارش کارشناس تصادفات راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه علت اصلی وقوع تصادف یکی از تخلفات رانندگی حادثه ساز باشد گواهینامه راننده مسبب حادثه از یک تا سه ماه توقیف می شود و رانندگی در این مدت ممنوع و در حکم رانندگی بدون گواهینامه است.

تبصره- مصادیق و عناوین تخلفات رانندگی حادثه‌ساز به پیشنهاد وزیر کشور و تصویب هیأت وزیران مشخص می‌شود.

ماده ۶- در موارد زیر شرکت بیمه موظف است بدون أخذ تضمین، خسارت زیان‌دیده را پرداخت نموده و پس از آن می‌تواند به قائم‌مقامی زیان‌دیده از طریق مراجع قانونی برای بازیافت تمام یا بخشی از وجوه پرداخت‌شده به شخصی که موجب خسارت شده است مراجعه نماید:

۱- اثبات عمد مسبب در ایجاد حادثه توسط مراجع قضائی

۲- رانندگی در حالت مستی یا استعمال مواد مخدر یا روانگردان مؤثر در

وقوع حادثه

۳- راننده مسبب فاقد گواهینامه رانندگی باشد یا گواهینامه او متناسب با نوع وسیله نقلیه نباشد.

۴- سرقت وسیله نقلیه

تبصره- چنانچه توسط مرجع قضائی اثبات شود، عواملی نظیر نقص راه، نبودن یا نقص علائم رانندگی و نقص تجهیزات مربوط یا عیب ذاتی وسیله نقلیه، در وقوع حادثه مؤثر بوده است، شرکت بیمه پس از پرداخت خسارت زیان‌دیده می‌تواند برای بازیافت به نسبت درجه تقصیر به مسیین ذی‌ربط مراجعه نماید. وزارت راه و شهرسازی و واحدهای تابع مجازند مدیران و کارشناسان خویش را در مقابل وقوع حوادث غیرمترقبه، طبیعی و غیر طبیعی از محل اعتبارات جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تحت اختیار بیمه مسؤولیت نمایند.

ماده ۷- موارد زیر از شمول بیمه موضوع این قانون خارج است:

۱- خسارت وارده به وسیله نقلیه مسبب حادثه و محمولات آن

۲- خسارت مستقیم و یا غیرمستقیم ناشی از تشعشعات اتمی و رادیو اکتیو

۳- جزای نقدی یا پرداخت جرائم

۴- اثبات قصد زیان دیده در ایراد صدمه به خود و یا احراز هر نوع خدعه و

تبانی ازسوی مراجع قضائی

ماده ۸- ضوابط تعیین و نحوه تقسیط، تخفیف و تشدید حق بیمه بیمه‌های موضوع این قانون با رعایت عوامل مؤثر در ارزیابی ریسک از قبیل ویژگی‌ها، سوابق رانندگی و بیمه‌ای دارنده وسیله نقلیه، نوع، خصوصیات، وضعیت ایمنی و کاربری وسیله نقلیه، میزان استفاده از وسیله نقلیه، ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۹- پوشش‌های بیمه موضوع این قانون محدود به قلمرو جمهوری اسلامی ایران می‌باشد مگر آن که در بیمه‌نامه به نحو دیگری توافق شده باشد.

ماده ۱۰- به منظور حمایت از زیان‌دیدگان حوادث موضوع این قانون، خسارت‌های بدنی وارد به اشخاص ثالث که به علت فقدان یا انقضای بیمه‌نامه، کسری پوشش بیمه‌نامه ناشی از افزایش مبلغ دیه، بطلان قرارداد بیمه، تعلیق تأمین بیمه‌گر، شناخته نشدن وسیله نقلیه مسؤل حادثه و یا ورشکستگی بیمه‌گر قابل پرداخت نباشد و یا به طور کلی خسارت‌های بدنی موضوع این قانون که خارج از شرایط بیمه‌نامه است و سایر موارد مندرج در این قانون توسط صندوق تأمین خسارت‌های بدنی پرداخت خواهد شد.

مدیرعامل صندوق به پیشنهاد رئیس کل بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تصویب مجمع عمومی و با حکم رئیس مجمع عمومی منصوب می‌گردد. مجمع عمومی صندوق با عضویت وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دادگستری و رئیس کل بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران حداقل یک بار در سال تشکیل می‌شود. بودجه،

ترازنامه و خط مشی صندوق به تصویب مجمع خواهد رسید. متن کامل ترازنامه صندوق از طریق روزنامه رسمی و یکی از جرائد کثیرالانتشار منتشر خواهد شد.

تبصره ۱- میزان تعهدات صندوق برای جبران خسارت‌های بدنی معادل مبلغ مقرر در ماده (۴) این قانون و با رعایت تبصره‌های آن خواهد بود.

تبصره ۲- مرکز صندوق تهران است و در صورت لزوم می‌تواند با تصویب مجمع عمومی صندوق در مراکز استان‌ها نسبت به ایجاد شعبه یا نمایندگی اقدام نماید.

تبصره ۳- صندوق پس از پرداخت خسارت بدنی وارد به اشخاص ثالث، برای بازیافت مبالغ پرداخت شده حسب مورد به مسؤول حادثه و یا بیمه‌گر مراجعه می‌نماید. نحوه بازیافت مطابق دستورالعملی خواهد بود که بنا به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب مجمع عمومی صندوق می‌رسد.

تبصره ۴- تشخیص موارد خارج از شرایط بیمه‌نامه بر عهده شورای عالی بیمه است.

ماده ۱۱- منابع مالی صندوق تأمین خسارت‌های بدنی به شرح زیر است:

الف- پنج درصد از حق بیمه اجباری موضوع این قانون

ب- مبلغی معادل حداکثر یک سال حق بیمه اجباری که از دارندگان وسایل نقلیه‌ای که از انجام بیمه موضوع این قانون خودداری نمایند وصول خواهد شد. نحوه وصول و تقسیط مبلغ مذکور و سایر ضوابط مربوط به این بند به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب مجمع عمومی صندوق خواهد رسید.

ج- مبالغی که صندوق پس از جبران خسارت زیان‌دیدگان بتواند از مسؤولان حادثه یا بیمه‌گر وصول نماید.

د- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری وجوه صندوق

ه- بیست درصد از جرائم وصولی راهنمایی و رانندگی در کل کشور

و- بیست درصد (۲۰٪) از کل هزینه‌های دادرسی و جزای نقدی وصولی توسط قوه قضائیه

ز- جریمه‌های نقدی موضوع بند (۴) ماده (۲۸) این قانون

ح- کمکهای در یافتی از اشخاص

تبصره ۱- در صورت کمبود منابع مالی صندوق، دولت موظف است در بودجه سنواتی سال بعد کسری منابع صندوق را تأمین نماید.

تبصره ۲- درآمدهای صندوق از مالیات و هرگونه عوارض معاف می‌باشد.

تبصره ۳- صندوق از پرداخت هزینه‌های دادرسی و اوراق و حق اجراء معاف می‌باشد.

تبصره ۴- اسناد مربوط به مطالبات و پرداخت‌های خسارت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی در حکم اسناد لازم‌الاجراء است.

تبصره ۵- عدم پرداخت حقوق قانونی صندوق تأمین خسارت‌های بدنی از سوی شرکت‌های بیمه در حکم دخل و تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی می‌باشد.

تبصره ۶- مصرف درآمدهای صندوق در مواردی به جز موارد مصرح در این قانون ممنوع بوده و در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی می‌باشد.

تبصره ۷- صندوق می‌تواند با تصویب مجمع عمومی مربوط، حداکثر تا سه درصد (۳٪) از منابع مالی خود را جهت تعمیم امر بیمه، گسترش فرهنگ بیمه،

ترغیب رانندگان فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث به اخذ بیمه‌نامه و پیشگیری از زیان‌های ناشی از حوادث رانندگی اختصاص دهد.

ماده ۱۲- صندوق مجاز است موجودی‌های نقدی مازاد خود را نزد بانکها سپرده‌گذاری و یا اوراق مشارکت خریداری نماید، مشروط بر آنکه سرمایه‌گذاری‌های مذکور به نحوی برنامه‌ریزی و انجام شود که همواره امکان پرداخت خسارت کامل به زیان‌دیدگان مشمول تعهدات صندوق وجود داشته باشد.

ماده ۱۳- صندوق به صورت مؤسسه عمومی غیردولتی اداره می‌شود. آیین‌نامه چگونگی اداره صندوق و نحوه نظارت بر آن به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۴- اشخاص ثالث زیان‌دیده حق دارند با ارائه مدارک لازم برای دریافت خسارت به طور مستقیم حسب مورد به شرکت بیمه مربوط و یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی مراجعه نمایند. دستورالعمل اجرایی این ماده توسط بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵- بیمه‌گر و صندوق تأمین خسارت‌های بدنی موظفند حداکثر پانزده روز پس از دریافت مدارک لازم، خسارت متعلقه را پرداخت نمایند.

ماده ۱۶- در حوادث رانندگی منجر به صدمات بدنی غیر از فوت، بیمه‌گر وسیله نقلیه مسبب حادثه و یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی حسب مورد موظفند پس از دریافت گزارش کارشناس راهنمایی و رانندگی و یا در صورت لزوم گزارش سایر مقامات انتظامی و پزشکی قانونی بلافاصله حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از دیه تقریبی را به اشخاص ثالث زیان‌دیده پرداخت نموده

و باقی مانده آن را پس از معین شدن میزان قطعی دیه پردازند. بیمه‌گر یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی و مقصر حادثه به میزان درصد دیه‌ای که به زیان‌دیده پرداخت شده بری‌الذمه هستند.

تبصره ۱- در مواردی که پرداخت خسارت به صورت توافقی انجام نشده و موکول به ارائه رأی دادگاه شده است، مبنای ایفای تعهدات بیمه‌گر در خصوص خسارت‌های بدنی، مبلغ ریالی دیه در زمان پرداخت آن (یوم‌الاداء) حداکثر تا سقف تعهدات بیمه‌نامه می‌باشد.

تبصره ۲- در مواردی که رأی صادره دادگاه بدوی صرفاً از جنبه عمومی مورد تجدیدنظرخواهی قرار گیرد، دادگاه بدوی موظف است دادنامه صادره را ظرف یک هفته جهت پرداخت خسارت به طرفین ابلاغ و نسخه‌ای از آن را جهت اطلاع و اقدام به بیمه‌گر یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی (حسب مورد) ارسال کند.

ماده ۱۷- در حوادث رانندگی منجر به خسارت مالی، پرداخت خسارت به صورت نقدی و با توافق زیان‌دیده و شرکت بیمه مربوط صورت می‌گیرد. در صورت عدم توافق طرفین در خصوص میزان خسارت قابل پرداخت، شرکت بیمه موظف است وسیله نقلیه خسارت‌دیده را در تعمیرگاه مجاز و یا تعمیرگاهی که مورد قبول زیان‌دیده باشد تعمیر نموده و هزینه‌های تعمیر را تا سقف تعهدات مالی مندرج در بیمه‌نامه مذکور پرداخت نماید.

تبصره - در صورتی که اختلاف از طرق مذکور حل و فصل نشود موضوع بدون رعایت تشریفات آیین دادرسی در کمیسیون حل اختلاف تخصصی مرکب از یک نفر قاضی با معرفی رئیس دادگستری محل، یک نفر کارشناس رسیدگی به تصادفات با معرفی پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی و یک نفر ارزیاب خسارت دارای صلاحیت در رشته مربوط با معرفی بیمه مرکزی

جمهوری اسلامی ایران مورد رسیدگی قرار می‌گیرد و رأی این کمیسیون ظرف بیست روز از تاریخ ابلاغ، قابل اعتراض در دادگاههای عمومی است. آیین‌نامه مربوط به نحوه تشکیل این کمیسیون‌ها توسط وزارت دادگستری و با همکاری بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۸- شرکت‌های بیمه مکلفند خسارت مالی ناشی از حوادث رانندگی موضوع این قانون را در مواردی که وسایل نقلیه مسبب و زیان‌دیده در زمان حادثه دارای بیمه‌نامه معتبر بوده و بین طرفین حادثه اختلافی وجود نداشته باشد، حداکثر تا سقف تعهدات مالی مندرج در ماده (۴) این قانون بدون أخذ گزارش مقامات انتظامی پرداخت نمایند.

ماده ۱۹- حرکت وسایل نقلیه موتوری زمینی بدون داشتن بیمه‌نامه موضوع این قانون ممنوع است. کلیه دارندگان وسایل مزبور مکلفند سند حاکی از انعقاد قرارداد بیمه را هنگام رانندگی همراه داشته باشند و در صورت درخواست مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه ارائه نمایند. مأموران راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند در صورت احراز فقدان بیمه‌نامه وسیله نقلیه به نحو مقتضی وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه موضوع این قانون را تا هنگام ارائه بیمه‌نامه مربوط در محل مطمئنی متوقف نموده و راننده متخلف را به پرداخت جریمه تعیین شده ملزم نمایند. آیین‌نامه مربوط به نحوه توقیف وسایل نقلیه فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط وزارت کشور با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و دادگستری و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های بیمه موظفند ترتیبی اتخاذ نمایند که با استفاده از ابزارهای مناسب، امکان شناسایی وسایل

نقلیه موتوری زمینی فاقد بیمه‌نامه موضوع این قانون، برای مأموران راهنمایی و رانندگی و یا پلیس راه تسهیل گردد.

تبصره ۲- دادن بار یا مسافر و یا ارائه هرگونه خدمات به دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر، از سوی شرکتها و مؤسسات حمل و نقل بار و مسافر درون‌شهری و برون‌شهری ممنوع است. نظارت بر حسن اجرای این تبصره بر عهده وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی می‌باشد تا حسب مورد شرکتها و مؤسسات متخلف را به مراجع مذکور در تبصره (۱) ماده (۳۱) قانون رسیدگی به تخلفات رانندگی- مصوب ۱۳۸۹- معرفی نمایند.

در صورت احراز تخلف شرکتها و مؤسسات مذکور توسط مراجع یادشده، پروانه فعالیت آنان از یک ماه تا یکسال معلق و در صورت تکرار تخلف یادشده برای بار چهارم به صورت دائم لغو می‌شود.

بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است امکان احراز اصالت بیمه‌نامه از طریق سامانه‌های الکترونیکی را به صورت برخط برای وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور فراهم نماید.

تبصره ۳- ارائه هرگونه خدمات به دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی فاقد بیمه‌نامه شخص ثالث معتبر، توسط راهنمایی و رانندگی، دفاتر اسناد رسمی و سازمانها و نهادهای مرتبط با امر حمل و نقل از قبیل تعویض پلاک وسیله نقلیه، تنظیم اسناد رسمی معاملات وسایل نقلیه مذکور ممنوع می‌باشد. دفاتر اسناد رسمی مکلفند هنگام تنظیم هرگونه سند در مورد وسایل نقلیه موتوری زمینی موضوع این قانون، مشخصات بیمه‌نامه شخص ثالث آنها را در اسناد تنظیمی درج نمایند. عدم اجرای تکالیف فوق، حسب مورد تخلف اداری یا انتظامی محسوب می‌شود.

تبصره ۴- عقد هرگونه قرارداد حمل و نقل بار یا مسافر از سوی دستگاههای اجرائی و مؤسسات دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و مراکز آموزشی در مواردی که به موجب قوانین و مقررات مربوط مجاز می باشد، با دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی فاقد بیمه نامه شخص ثالث معتبر ممنوع است.

ماده ۲۰- دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی که از خارج وارد ایران می شوند در صورتی که خارج از کشور مسؤلیت خود را نسبت به حوادث ناشی از وسایل نقلیه موضوع این قانون به موجب بیمه نامه ای که از طرف بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران معتبر شناخته می شود بیمه نکرده باشند، مکلفند هنگام ورود به مرز ایران وسیله نقلیه خود را در قبال خسارت بدنی و مالی که در اثر حوادث وسایل نقلیه مزبور و یا یدک و تریلر متصل به آنها و یا محمولات آنها به اشخاص ثالث وارد می شود حداقل به میزان مندرج در ماده (۴) قانون و نیز بیمه حوادث موضوع تبصره (۶) ماده (۱) قانون بیمه نمایند. همچنین دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی ایرانی که از کشور خارج می شوند موظفند هنگام خروج با پرداخت مابه التفاوت حق بیمه، مسؤلیت خود را در مقابل خساراتی که بر اثر حوادث وسیله نقلیه مذکور در خارج از کشور به سرنشینان آن وارد شود حداقل به میزان مندرج در ماده (۴) این قانون بیمه نمایند. در غیر این صورت از تردد وسایل مزبور توسط مراجع ذی ربط جلوگیری به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۱- محاکم قضائی موظفند در حوادث رانندگی منجر به خسارت بدنی، بیمه نامه شخص ثالثی را که اصالت آن از سوی شرکت بیمه ذی ربط کتباً مورد تأیید قرار گرفته است تا میزان مندرج در بیمه نامه به عنوان وثیقه قبول نمایند.

ماده ۲۲- کلیه مراجع قضائی مکلفند در جلسات رسیدگی به دعاوی مربوط به حوادث ناشی از وسایل نقلیه موضوع این قانون، حسب مورد شرکت بیمه ذی ربط و یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی را جهت ارائه نظرات و مستندات خود دعوت نمایند و پس از ختم دادرسی یک نسخه از رأی صادره را به آنها ابلاغ کنند. عدم اجرای تکلیف فوق تخلف محسوب می‌شود.

تبصره- شرکت بیمه ذی ربط یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی می‌توانند به عنوان وارد ثالث یا معترض ثالث (حسب مورد)، مطابق تشریفات قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی در خصوص دعاوی مطروحه اعم از کیفری یا حقوقی اقدام نمایند.

ماده ۲۳- ادارات راهنمایی و رانندگی و پلیس راه موظفند نسخه‌ای از گزارش مربوط به حوادث رانندگی منجر به خسارت بدنی ناشی از وسایل نقلیه موضوع این قانون را علاوه بر ذی نفع، حسب مورد به بیمه‌گر مربوط و یا صندوق تأمین خسارت‌های بدنی ارسال نمایند.

ماده ۲۴- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که امکان دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی آن نیرو در ارتباط با مواردی از قبیل مشخصات وسایل نقلیه موتوری زمینی، گواهینامه‌های صادر شده و همچنین سوابق تخلفات و تصادفات رانندگان، از طریق سامانه رایانه‌ای برای بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های بیمه‌گر فراهم گردد.

ماده ۲۵- شرکت‌های بیمه مجاز به فعالیت در رشته بیمه موضوع این قانون موظفند با استفاده از تجهیزات و سامانه‌های رایانه‌ای مناسب، کلیه اطلاعات مورد نیاز بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با بیمه‌نامه‌های صادر شده و خسارت‌های مربوط به آنها را به صورت مستمر به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتقل نمایند.

ماده ۲۶- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که امکان دسترسی به اطلاعات مذکور در مواد (۲۴) و (۲۵) این قانون برای کلیه شرکت‌های بیمه ذی‌ربط و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران فراهم گردد.

ماده ۲۷- شرکت‌های بیمه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سود عملیات بیمه‌ای خود در بخش بیمه شخص ثالث و سایر وسایل نقلیه موضوع این قانون را به حسابی که از طرف بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌شود واریز نمایند. بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف است با همکاری وزارت راه و شهرسازی و راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، مبالغ مذکور را در اموری که موجب کاهش حوادث رانندگی و خسارت‌های ناشی از آن می‌شود، هزینه نماید. نحوه تعیین سود عملیات بیمه‌ای رشته‌های مذکور به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از تأیید شورای عالی بیمه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. وضع هرگونه عوارض دیگر بر بیمه موضوع این قانون ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۸- بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر حسن اجرای این قانون نظارت نموده و در صورت قصور یا تخلف هر یک از شرکت‌های بیمه در اجرای قانون، متناسب با قصور یا تخلف مربوط اقدامات ذیل را به عمل می‌آورد:

- ۱- توبیخ کتبی مدیران شرکت بیمه
- ۲- سلب صلاحیت حرفه‌ای مسئول فنی یا مدیر یا معاون فنی یا مدیرعامل یا هیأت مدیره شرکت بیمه، برای حداکثر پنج سال
- ۳- سلب صلاحیت افراد موضوع بند (۲) به طور دائم با تأیید شورای عالی

بیمه

۴- محکوم نمودن شرکت بیمه به پرداخت جریمه نقدی حداکثر تا مبلغ بیست برابر حداقل تعهدات بدنی موضوع ماده (۴) این قانون به نرخ دیه زمان محکومیت شرکت

۵- تعلیق فعالیت شرکت بیمه در یک یا چند رشته بیمه برای حداکثر یک سال با تأیید شورای عالی بیمه

۶- لغو پروانه فعالیت شرکت بیمه در یک یا چند رشته بیمه به طور دائم با تأیید شورای عالی بیمه

تبصره ۱- در مورد بندهای (۴) و (۵)، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران نظر مشورتی و تخصصی سندیکای بیمه‌گران ایران را قبل از صدور حکم اخذ خواهد نمود. چنانچه سندیکا ظرف پانزده روز از تاریخ دریافت نامه بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران کتباً نظر خود را اعلام نکند بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران رأساً اقدام خواهد نمود.

تبصره ۲- در صورت سلب صلاحیت موقت و یا دائم مسؤول فنی، مدیر یا معاون فنی یا مدیرعامل شرکت بیمه، هیأت مدیره موظف است افراد واجد صلاحیت دیگری را به بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران معرفی نماید و در صورت سلب صلاحیت هیأت مدیره شرکت بیمه، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران با تأیید شورای عالی بیمه می‌تواند برای اداره امور شرکت، فرد واجد شرایطی را به عنوان سرپرست شرکت بیمه منصوب نماید. سرپرست منصوب دارای کلیه اختیارات هیأت مدیره شرکت بوده و باید حداکثر ظرف یک سال نسبت به برگزاری مجمع عمومی شرکت برای انتخاب اعضای جدید هیأت مدیره اقدام نماید. در هر حال مسؤولیت سرپرست منصوب بیش از دو سال نخواهد بود. حقوق و مزایای سرپرست منصوب توسط بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و از منابع شرکت بیمه پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳- جریمه موضوع بند (۴) این ماده به حساب صندوق تأمین خسارت‌های بدنی واریز خواهد شد. عدم پرداخت جریمه از سوی شرکت بیمه در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه عمومی است.

تبصره ۴- نحوه وصول، تخفیف و یا بخشودگی جریمه موضوع بند (۴) به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب شورای عالی بیمه خواهد رسید.

ماده ۲۹- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون به استثنای آیین‌نامه‌های موضوع سایر مواد ظرف سه ماه توسط بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهیه و به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. تا زمانی که آیین‌نامه‌های جدید به تصویب نرسیده باشد آیین‌نامه‌های قبلی که مغایر با مفاد این قانون نباشد لازم‌الاجراء است.

ماده ۳۰- حوادثی که پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون واقع شده اما بیمه‌نامه‌های آن قبل از این تاریخ صادر گردیده مشمول این قانون است.

ماده ۳۱- قانون بیمه مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث - مصوب ۱۳۴۷-، قانون اصلاح قانون یادشده - مصوب ۱۳۸۷ - و کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو می‌گردد. هرگونه نسخ یا اصلاح مواد این قانون باید صریحاً در قوانین بعدی قید شود.

رییس‌جمهور

وزیر امور اقتصادی و دارایی

هیأت‌رئسه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (۴)

قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین

در مورد لایحه بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری

زمینی در مقابل شخص ثالث تقدیم می‌گردد.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌گردد:

۱- سابقه تقدیم:

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

- قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:

با تغییر اساسی با تقاضای کتبی ۵۰ نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

پیش از انقضاء شش ماه بدون تغییر اساسی

با انقضاء شش ماه با تقاضای کتبی کمتر از ۵۰ نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می‌باشد.

نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

رعایت شده است.

در لایحه تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با نظر کارشناسی)

رعایت نشده است؛ دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف- ماده ۱۳۱-

اول- موضوع و عنوان مشخص دارد ندارد

دوم- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد ندارد

سوم- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد ندارد

ب- ماده ۱۳۶- امضاء مقامات مسؤول را دارد ندارد

ج- ماده ۱۴۲- لایحه تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواد متعدد می‌باشد. می‌باشد.

۴- در اجرای بند(۴) ماده(۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:
اول: از نظر قانون اساسی؛

لایحه تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.
 دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌گردد.

دوم: از نظر سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز؛

لایحه تقدیمی با سیاست‌های کلی نظام و سند چشم‌انداز مغایرت ندارد.
 دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

لایحه تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.
 دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

چهارم: از نظر آیین‌نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف- لایحه تقدیمی با قانون آیین‌نامه داخلی مجلس مغایرت ندارد.
 دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- ماده ۱۴۴- رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
 نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

ج- ماده ۱۸۵- موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی‌شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رای نمایندگان ندارد.
 می‌شود $\frac{3}{4}$ دارد.

تعداد برگ اظهارنظر به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیرکل تدوین قوانین

۵- لایحه تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم یا بند(۵) اصل(۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
 دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراما در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می گردد:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص لایحه تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد
■ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- در خصوص لایحه تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد
■ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسیهای به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.
 لازم نیست.

تعداد یک برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

**ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین
سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری**

الف- دلایل و ضرورت قانونگذاری

۱- تبصره ماده (۵) این لایحه که تعیین مصادیق تخلفات رانندگی حادثه‌ساز را به پیشنهاد وزیر کشور تصویب هیأت وزیران موکول کرده با ماده (۷) قانون تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۸ مرتبط می‌باشد.

۲- ماده (۱۹) این لایحه با ماده (۹) قانون تخلفات رانندگی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۸ مرتبط بوده و با آن متعارض است.